

Alkmaar

Regionaal Archief zoekt naar onderaards gangenstelsel

Waar nu Harry de Raad staat, een van de onderzoekers van het Regionaal Archief, lag ooit het hele jaar door ijs dat werd gehakt uit de singelgracht. De graffiti komt uit de tijd dat men nog relatief ongestoord de kelder in kon. FOTO'S REGIONAAL ARCHIEF

Graven naar tunnelmythe

Ruud Schmitz
r.schmitz@hollandmediacombinatie.nl

Alkmaar * Het zijn hardnekkige geruchten: er liggen tunnels onder Alkmaar. Van de oude ijskelder naar de Grote Kerk en naar de bloemenklok. De een heeft het van horen zeggen, de ander weet het zeker. 'Je kan de luchtpijpen uit de grond zien steken.' Tijdens de Spaanse overheersing zou een gang zijn aangelegd als vluchtroute. Ook het Regionaal Archief kwam de geruchten ter ore. Ze zijn op onderzoek uitgegaan op het Clarissenbolwerk.

Na oproepen in deze krant en online kwam geen bewijs binnen, wel vele verzoeken om het eens tot op de bodem uit te zoeken. En dat hebben de mensen van het archief gedaan. Letterlijk.

Doodsangsten

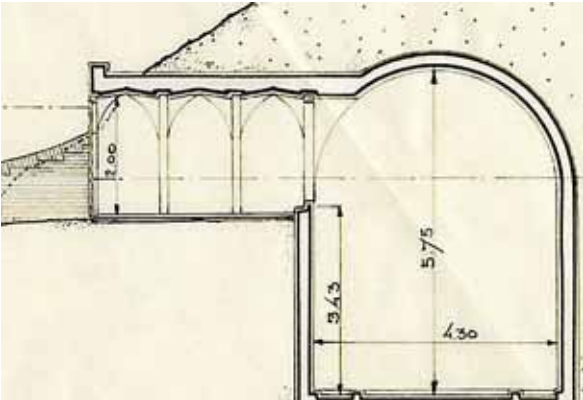
Ze zijn afgedaald in de ijskelder om te kijken of daar misschien ooit een gang heeft gezeten. Want de geruchten waren hardnekkig: een gang zou verbonden zijn met het nabijgelegen kruithuisje ernaast en misschien wel met andere delen

De enige toegang tot de bodem van de kelder.

van de stad. „Helaas voor velen moeten we concluderen dat de ijskelder nooit een onderaardse verbinding heeft gehad met een ander gebouw”, zegt Mark Alphenaar van het Regionaal Archief. Hijzelf en collega's zijn afgedaald in de kelder en hebben geen bewijzen kunnen vinden. „Wel kunnen wij ons voorstellen dat de kinderen, die in deze diepe kelder zijn gevallen – dat is zeker twee keer gebeurd – doodsangsten moeten hebben doorstaan”, zegt Mark. „Zonder ladder kom je namelijk de kelder echt

nooit meer uit. Achter de deur en tralies, die veel Alkmaarders wel kennen, bevindt zich een vier meter lange gang. Aan het eind van deze gang was ooit een flinke deur, waarvan alleen de scharnieren nog in de deurpost zitten. Daarna is het een 3,5 meter diepe val naar beneden.” De onderzoekers konden beschikken over een ladder, die daar nu aanwezig is. „Daarmee hebben we relatief veilig de bodem bereikt. Die blijkt echter volledig vol met puin te liggen. Grote stukken steen van de ooit dichtgemetselde in-

De opmetingstekening van de ijskelder uit 1950.

gang en hout van een voormalige deurpost liggen verspreid over de ruimte van 4,3 meter in doorsnede. De muren laten sporen zien van loopplanken of tussenetages.” De aanwezigheid daarvan verklaart volgens Mark ook de graffiti op ogenschijnlijk onbereikbare plaatsen. „Na grondige inspectie van de muren vonden we een klein gaatje dat een ruimte achter de muur leek te bevestigen. Maar helaas, de ruimte achter de muur bleek zeer beperkt en diende waarschijnlijk als isolatie. Op de grond was in het

puin nog net een gemetselde cirkel te zien, die ook terug te vinden is op oude tekeningen van de kelder. De exacte functie daarvan blijft nog onbekend.” En toen vonden ze een rechthoekig gat in de grond. Zou het dan toch... „We waren even een heel klein beetje opgewonden. Was dit dan de toegang tot een tunnel? Wederom helaas, het gat bleek ondiep te zijn en zou eerder de functie hebben gehad om het smeltwater af te voeren. We hebben dus niets aangetroffen dat zou kunnen wijzen op een gang.” Geen vluchtgangen dus onder Alkmaar. Tenminste, niet vanaf het Clarissenbolwerk...

Filmpje

De ijskelder was overigens tot 1850 geen opslagplek voor ijs dat 's winters uit de Singel werd gehakt. De kelder werd in 1798 gebouwd om dienst te doen als kruitmaga-zijn omdat de opslag van kruit in het kruithuisje in de Doelenstraat te gevaarlijk werd. Het Regionaal Archief heeft een filmpje van het bezoek aan de ijskelder gemaakt en ook nog meer foto's geschoten. Die zijn te zien op www.archiefalkmaar.nl/ijskelder

De toegang tot de ijskelder op het Clarissenbolwerk. De deur achter de tralies heeft een speciale gleuf om vlemuizen binnen te laten.

Het is zeker twee keer gebeurd dat er kinderen in de ijskelder zijn gevallen.

Het einde van de gang. Pas op! Afstapje.